

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

07 | 02

2002

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ

Nikos Astrinidis

Νίκο Ασρινίδη

“ Τα Νεανικά Χρόνια του Μ. Αλεξάνδρου ”

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ

Νίκο Ασρινίδη

“ Τα Νεανικά Χρόνια του Μ. Αλεξάνδρου ”

ΝΙΚΟΣ ΑΣΤΡΙΝΙΔΗΣ

Μουσική - Διεύθυνση Ορχήστρας

ΑΛΕΚΟΣ ΔΑΦΝΟΜΗΛΗΣ

Λιμπρέτο

“ Τα Νεανικά Χρόνια του Μ. Αλεξάνδρου ”

Α' ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Ορατόριο, έργο 47 / 52

Για Σολίστ, Αφηγητή, Χορωδία και Ορχήστρα

Εισαγωγή - Προφητεία

Σκηνή του Γάμου

Γέννηση του Αλεξάνδρου - Πυρκαγιά στην Έφεσσο

Φίλιππος και Αλέξανδρος

α. Βουκεφάλας β. Αρία (Φίλιππος) γ. Duetto

Σκηνή του Αριστοτέλη

Χαιρώνια - Ύμνος στην Αθηνά

Δολοφονία του Φιλίππου - Πένθιμο Εμβατήριο

Αλέξανδρος και Πυθία

Φινάλε

α. Γιορτές στο Δίο - Τραγούδι των Μουσών β. Αναχώρηση (Εμβατήριο του Αλεξάνδρου)

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

Μέρος των εσόδων της συναυλίας θα δωθεί στην

ΟΛΥΜΠΙΑΣ : ΤΖΙΝΑ ΠΟΥΛΟΥ
ΜΕΤΣΟ ΣΟΠΡΑΝΟ

ΙΕΡΕΙΑ : IRINA IORDACHESCU
ΣΟΠΡΑΝΟ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ | ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ : ΙΟΝ ΤΙΒΡΕΑ
ΜΠΑΣΟ - ΒΑΡΥΤΟΝΟΣ

ΙΕΡΕΥΣ : ΚΥΡΟΣ ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ
ΒΑΡΥΤΟΝΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ : ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΤΕΝΟΡΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΕΛΗΣ

Αφηγητής

ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ "ΟΛΤΕΝΙΑ"

ΚΡΑΪΟΒΑ - ΡΟΥΜΑΝΙΑ

VALENTIN CROIESCU

Διεύθυνση Χορωδίας

"Ελληνική Εταιρεία για τη Σκλήρυνση κατά Πλάκας"

T.C.H
Thursday 07 | 02

TRIBUTE TO

Nikos Astrinidis

"The Early Years of Alexander the Great"

Music by **NIKOS ASTRINIDIS**

Conductor

Libretto **ALEKOS DAPHNOMILIS**

"The Early Years of Alexander the Great"

1st PERFORMANCE

Oratorio, op. 47 / 52

For Soloist, Narrator, Choir and Orchestra

Introduction - Prophecy

Wedding Ceremony

Birth of Alexander - The Great Fire at Ephesus

Philip and Alexander

a. Bucephalus b. Aria (Philip) c. Duettino

Scene of Aristotle

Chaeroneia - Ode to Athena

Murder of Philip - Funeral March

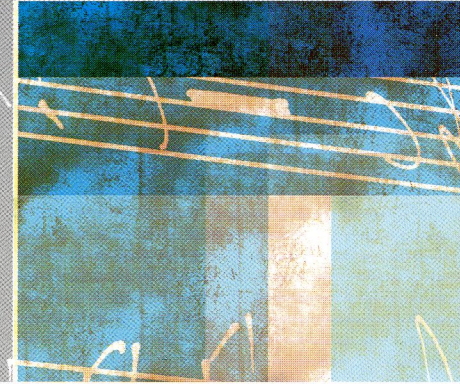
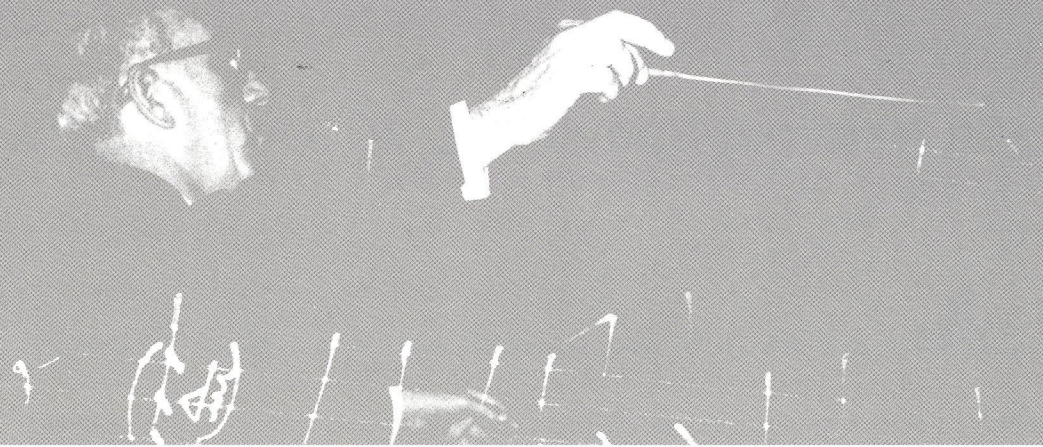
Alexander and Pythia

Finale

a. Feast in Dion - Song of Muses b. Departure (March of Alexander)

INTERVAL

Part of the proceeds of the concert will be donated

OLYMPIAS : TZINA POULOU
MEZZO SOPRANO

PRIESTESS : IRINA IORDACHESCU
SOPRANO

PHILIP | ARISTOTLE : ION ŢIBREA
BASS - BARITONE

PRIEST : KIROS PATSALIDES
BARITONE

ALEXANDER : YIANNIS CHRISTOPOULOS
TENOR

DIMITRIS KARELIS

Narrator

CHOIR OF "OLTENIA" PHILARMONIC ORCHESTRA

CRAIOVA - ROMANIA

Conducted by **VALENTIN CROIESCU**

to the "Multiple Sclerosis Foundation of Greece"

Τα Νεανικά Χρόνια του Μ. Αλεξάνδρου

Δέκα χρόνια μετά το Βυζαντινής μεγαλοπρέπειας ίσως κι έμπνευσης "Μακεδονικό" συλλαλητήριο ο Νίκος Αστρινίδης, μας υπενθυμίζει το καταφρονημένο αυτονόητο: μόνο η τέχνη μπορεί να μετουσιώσει την ιστορική μνήμη σε σφριγηλό, δονούμενο παρών.

Δηλώσεις, αντεγκλήσεις, διαπραγματεύσεις και αποφάσεις γύρω από το ιστορικό πια κουφάρι του Μεγαλέξανδρου έρχονται και σβήνουν. Τα *ΝΕΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ* όμως θα μείνουν ως ζωντανή μαρτυρία της δημιουργικής πνοής που συνδέει την παγκόσμια Μακεδονία του αρχαίου στρατηλάτη με την κοσμοπολίτικη Θεσσαλονίκη του σήμερα. Ο συμβολισμός του αποψινού ορατόριου δεν σταματά όμως εδώ. Με την παρουσίαση της νεότητας του Αλεξάνδρου ο ογδοηκονταετής πλέον Αστρινίδης υποδηλώνει την εφηβική του διάθεση αλλά και επιβεβαιώνει το ακμαίον του πνεύματός του. Ίσως μάλιστα θα πρέπει να λάβουμε στα σοβαρά τον αστεϊσμό του ότι μετά τα εβδομήντα ο άνθρωπος ξεφορτώνεται χρόνια.

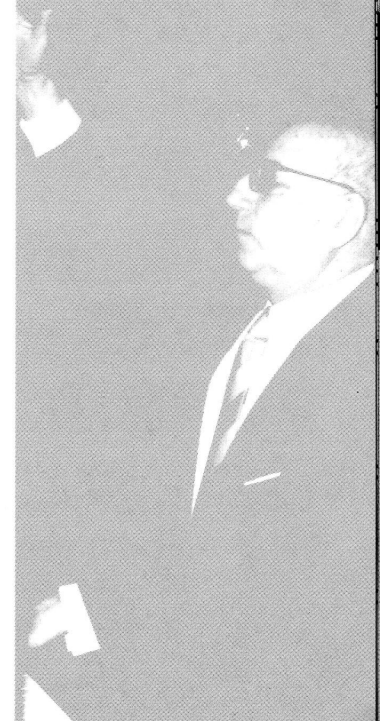
Τον συμβολικό πυρήνα του ορατόριου θα πρέπει, ωστόσο, να τον ανιχνεύσουμε στον παλμό ενός παράδοξου. Φαίνεται όντως παράδοξη η επιλογή μιας θρησκευτικής μουσικής φόρμας, όπως το ορατόριο, για τον ηγεμόνα κατακτητή Αλέξανδρο.

Ο ιστορικός βεβαίως δεν θα έχει πρόβλημα να εντοπίσει τη ρίζα του κακού στις συνθήκες της μουσικής ζωής της πόλης (π.χ. έλλειψη θεάτρου όπερας σε μια συμπρωτεύουσα "χωρίς το συν και δίχως το πρωτεύων"). Στον φιλοσοφημένο όμως ακροατή τούτο δεν αρκεί.

Το ορατόριο αποτελεί ένα ιστορικά κατοχυρωμένο είδος θρησκευτικής μουσικής, που εξ αρχής σχεδόν προτάθηκε ως αντίβαρο στη "βέβηλη" όπερα. Ο ίδιος ο Αστρινίδης μάλιστα έχει λαμπρύνει το είδος με τον *Άγιο Δημήτριο* (1962), κατά τη γνώμη μου το αρτιότερο, τεχνικά και εκφραστικά, Ελληνικό ορατόριο. Από την άλλη μεριά όμως, ο Αλέξανδρος αντιπροσωπεύει το απόλυτον της κοσμικής εξουσίας. Μπορούν άραγε να συνυπάρξουν και τα δύο;

Η απάντηση που δίνει ο Αστρινίδης είναι καταφατική, με μια προϋπόθεση όμως, αυτήν της συναίρεσης του ιστορικού με τον μυθικό Αλέξανδρο, του Μακεδόνα βασιλιά με τον υιό του Άμμωνα Δία.

Ας μην εξάψει η παρατήρηση ότι ο Αλέξανδρος λειτούργησε ως προ Χριστιανικός Μεσσίας, τρεις αιώνες προτού την έλευση του Ιησού. Αμφότεροι αναγνωρίστηκαν και λατρεύτηκαν ως υιοί θεού, έδρασαν και περιπλανήθηκαν στο πολιτισμικό χωνευτήρι της Μέσης Ανατολής και βεβαίως ολοκλήρωσαν το έργο τους στα τριάντα τρία.

ΝΙΚΟΣ ΑΣΤΡΙΝΙΔΗΣ

Η ακλόνητη πίστη στην αποστολή του και η ευλάβεια με την οποία λατρεύτηκε αναδεικνύουν τον Αλέξανδρο σε κοσμικό ανάλογο του Χριστού. Αυτή ακριβώς η θρησκευτική θεώρηση του Μακεδόνα στρατηλάτη, αποτυπωμένη σε γοητευτικούς μύθους και παραδόσεις τριών ηπειρών, νομιμοποιεί την επιλογή του ως θέματος ενός ορατόριου. Ας υπογραμμιστεί δε ότι σημείο εκκίνησης του σημερινού έργου δεν είναι η Μακεδονία του Φιλίππου, αλλά μια θεοκρατική Αίγυπτος εν αναμονή του λυτρωτή, άρα Μεσσία της από το Βορρά. Θρησκευτικό όμως δεν σημαίνει κατ' ανάγκη Χριστιανικό. Και το ορατόριο είναι βεβαίως προϊόν μιας Χριστιανοκεντρικής μουσικής παράδοσης. Υπάρχει περιθώριο για προσέγγιση ανάμεσα στον μέγιστο στρατηλάτη της παγανιστικής αρχαιότητας και τον Χριστιανισμό;

Σαφώς ναι. Διότι η λεωφόρος που άνοιξε ο ημίθεος Αλέξανδρος στην καρδιά της Ασίας σύντομα φωτίστηκε από Ελληνικό πνεύμα. Ο δε πολιτισμός που κατόπιν διαμορφώθηκε λειτούργησε ως υπόστρωμα για το ζωτικό ύδωρ του Χριστιανισμού. Πόσο εύκολη θα ήταν η διάδοση του τελευταίου χωρίς τις συνέπειες των Αλεξάνδρειων κατακτήσεων; Ελληνικό φως και Χριστιανική αγάπη πορεύονται έκτοτε ως ζεύγος αρετών.

Με τον συγκερασμό λοιπόν ιστορικού και μυθικού ανοίγει ο δρόμος για μια νέα κατάκτηση του Αλέξανδρου: το ορατόριο.

Μόνο που το τελευταίο έχει να επιδείξει αξιοζήλευτη "οχυρωματική" υποδομή, την οποία αξιοποιούν οι δημιουργοί του αποψινού έργου. Χάρη στον Χέντελ, που επιχείρησε να περιορίσει την παντοδυναμία των Ιταλών τραγουδιστών όπερας, η χορωδία προάγεται τον 18^ο αιώνα σε κύριο πρωταγωνιστή του ορατόριου. Στα *Νεανικά Χρόνια του Μεγάλου Αλεξάνδρου* η παρουσία του χορού και του αφηγητή ασκεί έλεγχο στην προνομιακή μεταχείριση της Μακεδονικής βασιλικής οικογένειας. Αποσοβείται έτσι η υπερδραματοποίηση του μύθου και η διολίσθηση όλου του έργου σε μια συναυλιακή όπερα. Επιπλέον, η αφήγηση λειτουργεί προς όφελος της ιστορικής απόστασης, εξισορροπώντας έτσι την συναισθηματική ευγλωττία της μουσικής και την ορατοριακή απαίτηση για δραματική εγκράτεια. Η δυναμική του λιμπρέτου συμπυκνώνεται σε ένα συναίσθημα: αδημονία. Από τις Θήβες της Αιγύπτου ως την Πέλλα του Φιλίππου ο κόσμος όλος, θαρρεί κανείς, προσμένει τη στιγμή που ο Αλέξανδρος θα αναβηθήσει στον Βουκεφάλα της μοίρας του. Δραματουργικά λοιπόν, τα *Νεανικά Χρόνια του Μεγάλου Αλεξάνδρου* διακρίνονται για την ισχυρή τελεολογική τους ένταση, προσλαμβανόμενη σαν ένα κρεσέντο που απογειώνεται την τελευταία στιγμή πάνω στην ιαχή του κατακτητή Αλέξανδρου.

Ηλίας Χρυσχοϊδης
Διδάκτωρ μουσικολογίας - Stanford University, U.S.A.

